

OULUN EV.-LUT. SEURAKUNTAYHTYMÄN JA OULUN TUOMIOKIRKKOSEURAKUNNAN PIISPANTARKASTUS- PÖYTÄKIRJA

Aika: 15.–18.11.2007

Tarkastajat: Piispa Samuel Salmi
Pappisasessori Pauli Niemelä
Lakimiesasessori Osmo Rahja
Vt. lääninrovasti Hannu Ojalehto
Notaari Outi Uusimäki
Notaari Timo Helenius (15.11.2007)

Torstai 15.11.2007

1 § Tapaaminen Oulun kaupungin johdon kanssa kaupunginteatterissa
klo 19.00

Katso erillinen pöytäkirja (liite 1).

Perjantai 16.11.2007

2 § Kokoontuminen tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherranvirastoon
klo 8.30

Läsnä: Herra piispa seurueineen (pappisasessori **Pauli Niemelä**, lakimiesasessori **Osmo Rahja**, vt. lääninrovasti **Hannu Ojalehto**, notaari **Outi Uusimäki**), tuomiorovasti **Matti Pikkarainen**

Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymän ja Oulun tuomiokirkkoseurakunnan piispantarkastus alkoi aamukahvilla tuomiorovastin työhuoneessa. Herra piispa seurueineen tutustui Oulun tuomiokirkkoseurakunnan tiloihin, jotka todettiin väliaikaisiksi ja ahtaiksi. Seurakuntayhtymässä on käynnissä selvitys tilojen käytön kokonaisuuden hahmottamiseksi. Seurue tutki mielenkiinnolla tiloissa olevia valokuvia Oulun kaupungista 1900-luvun alkupuolelta. Herra piispa kävi tervehtimässä paikalla olleita työntekijöitä. Piispa haastoi heitä kysymyksellä, mitä kirkolla olisi tarjottavana 24-vuotiaalle

nuorelle miehelle, joka tulee etsimään seurakunnasta vaihtoehtoa ravintolakulttuurille. Nuorten aikuisten asemaa kirkossa pohdittiin yhdessä.

3 § **Vierailu Oulun suomalaisen yhteiskoulun lukioon klo 9.15**

Läsnä: Herra piispa seurueineen, rehtori **Juha Valtakorpi**, uskonnonlehtori **Marja-Kaisa Heikkinen**, nuorisotyönohjaaja **Jukka Kärkkäinen**, lukiolaiset **Maria Kunnari** ja **Paula Porrasmaa** sekä muita Oulun suomalaisen yhteiskoulun opettajia ja oppilaita

Rehtori Juha Valtakorpi toivotti piispan seurueineen tervetulleeksi vierailulle Oulun suomalaisen yhteiskoulun lukioon ja ohjasi tarkastajat runsaan kahvipöydän ääreen opettajanhuoneeseen. Rehtori esitteli koulun humanistista pohjaa ja kertoi painopisteinä olevan mm. draama, kuvataide ja media. Nuorisotyönohjaaja Jukka Kärkkäinen kertoi seurakunnan ja koulun yhteistyöstä. Keskustelussa nousi esiin Jokelan koulussa Tuusulassa kuolemiin johtanut ampumavälikohtaus, joka herätti järkytystä ja keskustelua kouluissa ympäri Suomea. Piispa totesi, että tapahtuman kerrannaisvaikutuksena näyttää olevan uhkailu, jonka vaikutusta ei näytetä ymmärtävän. Kahvin aikana keskusteltiin koulun ja kirkon yhteisistä asioista. Lukion henkilökunta ilmaisi muun muassa tyytyväisyytensä joulukirkon järjestymiseen Oulun tuomiokirkossa ilta-aikaan, klo 23.

Kahvin jälkeen herra piispa siirtyi saliin oppilaita tapaamaan ja vastaamaan ennalta laadittuihin kysymyksiin. Piispaa haastattelivat Maria Kunnari ja Paula Porrasmaa.

1. Mikä piispantarkastus on?

Piispan virka syntyi asteittain jo alkukirkon aikana. Kun seurakuntia syntyi, niiden hallinnollinen johtaminen vaati organisoitumista. Piispan tehtävä oli huolehtia paikallisseurakunnista; vierailuja tehtiin jo silloin hengelliseen, taloudelliseen ja hallinnolliseen toimintaan tutustumiseksi. Vuosisatojen aikana yhteiskunta on muuttunut, mutta piispantarkastuksen tarkoitus on edelleen tutustua seurakunnan elämään. Oulun hiippakunnassa on 64 seurakuntaa, joiden alueella asuu 550 000 seurakuntalaista. Hiippakunta kattaa 43% koko Suomen pinta-alasta. Seurakunnista pohjoisin on Utsjoki, jonka pohjoisimpaan kylään Nuorgamiin matkaa Oulusta on 702 km ja eteläisin 310 kilometrin päässä sijaitseva Perho.

2. Miten tullaan piispaksi?

Piispanvaali on samantyyppinen kuin presidentin vaali. Ehdokasasettelussa ehdokkaalle on vain yksi ehto; täytyy antaa suostumuksensa. Ellei kukaan ehdokkaista saa yli 50 % äänistä ensimmäisellä kierroksella, järjestetään toinen äänestyskierros. Äänestää piispanvaalissa saavat hiippakunnan äänivaltaiset papit ja lehtorit, sekä maallikkovalitsijat. Piispakandidaatin on oltava kastettu kirkon jäsen ja evankelis-luterilaisen kirkon pappi. Koulutustasoltaan piispa on siis vähintään teologian maisteri. Itse olen teologian tohtori.

3. Mitä piispan tehtäviin kuuluu?

Piispuus on elämäntapa. Kierrän hiippakuntaa ja saan tavata erilaisia ihmisiä. Viran tehtäviin kuuluu myös paljon hallintoa tuomiokapitulissa sekä yhteiskuntasuhteiden hoitamista. Lisäksi piispoilla on valtakunnan tason tehtäviä, kuten vuorollaan saarnaaminen itsenäisyyspäivän jumalanpalveluksessa.

4. Oliko unelma-ammattinne lapsena piispa?

Piispaksi tullaan vaikean seulan kautta. Piispaksi kutsutaan, ei pyritä. Piispaehdokkaan ei ole soveliasta tehdä itse vaalityötä. Jo nuorena tavoitteenani oli toimia kirkon työssä ja pappina. Olen kasvanut pappilan poikana, ja muistan, kuinka albojen tullessa kirkossa käyttöön, menin peilin eteen kokeilemaan albaa ja stola. Olen kasvanut tähän tehtävään, johon Taivaan Isä on minut kutsunut. On hienoa olla kirkon työssä.

5. Mihin teillä on vaikutusvaltaa?

Tänä päivänä sananvalta on vaikea asia. Voidaan sanoa, että kirkon sananvalta muun muassa mursi kommunismin pääasiassa Johannes Paavali II toiminnan kautta. Piispan valta on sanan valtaa; sanat tulee ottaa vakavasti ja punnita ne huolella. Sanat synnyttävät meissä mielikuvia, elävät omaa elämäänsä ja tulevat siten teoiksi. Sanoista on otettava vastuu. Positiivinen puoli sananvallassa on, että sanoilla voimme tukea toisiamme ja kertoa välittävämme. Sanokaa toisillenne hyviä asioita, niin maailma muuttuu paremmaksi.

6. Mitä haluaisitte muuttaa kirkon instituutiossa?

Toivoisin kirkkoon enemmän tilaa toiminnalle raskaiden hallinnollisten rakenteiden sijaan. Toivoisin kehityksen kulkevan siihen suuntaan, että kirkko voisi olla koti, jossa olisi mahdollisuus viihtyä. Kun ihminen tarvitsee rinnalla kulkijaa ja kokee riittämättömyyttä, hänellä pitäisi olla tunto siitä, että kirkossa minua rakastetaan. Kirkkoon voi mennä juttelemaan tai vaikkapa jumalanpalvelukseen hiljentymään ja rauhoittumaan. Kirkon kynnyksen pitäisi olla yhä matalampi, sillä jokaisella kastetulla kirkon jäsenellä on oikeus puhua vakaumuksesta ja kirkon asioista.

7. Suhtaudutaanko piispaan nihkeästi, onko imagosta haittaa?

Kaikki ihmiset eivät pidä kaikista. Piispalla on kuitenkin paikkansa sielläkin, missä aatteellisesti on loitonnutta kirkosta. Sielläkin minulta kysytään, mikä on elämän tarkoitus, miksi kannat ristiä? Kirkon viestillä on käyttöä ja kysyntää tässä ajassa, koska meissä jokaisessa on hyvän elämän kaipaus.

8. Mitkä ovat harrastuksesi, lempivärisi ja lempikirjasi?

Harrastukseni on piispansauvakävely, tulkaa mukaan! Kävellessä voi vaihtaa ajatuksia ja kelata päivän tapahtumia. Lempivärisi löytyy keväällä auringon läpivalaisemista tuoreista vihreistä versoista. Lempikirjaa koskevaan kysymykseen odotatte varmasti vastausta Raamattu, ja totta kai asia on niin. Tilanne on sama kuin vanhassa vitsissä, jossa uskonnonopettaja kysyy oppilailta, mikä on ruskea tuuheahäntäinen eläin, joka syö käpyä. Pikku-Kalle vastaa: "Kuulostaa oravalta, mutta olosuhteet huomioon ottaen sen täytyy olla

Jeesus”. Eräs lempikirjailijani on Albert Camus. Suomalaiset perusopukset, kuten Tuntematon sotilas ja Seitsemän veljestä ovat myös suosikkejani.

9. Mikä on lempi pyhäpäivänne?

Pidän joulusta. Kaamos on silloin taittumassa ja ihmiset ovat keskimäärin hyvällä mielellä.

10. Mitä tarjottavaa kirkolla on nuorille ja nuorilla kirkolle?

Nuorilla on kirkolle tarjottavanaan energiaa, elämänuskoa, osaamista ja innovaatioita. Kirkko antoi vastikään äänioikeuden seurakuntavaaleissa 16-vuotiaille. Nuorten pääsy luottamuselimiin voisi auttaa kynnyksettömän kirkon syntymistä. Usein nuorilla on käytännön osaamista musiikin ja esittävän taiteen alalla. Ylätasolla kirkko on meille kaikille turvallinen kehys. Kirkon jäsenyys luo tietoisuuden yhteisöstä, joka rukoilee puolestamme ja kulkee rinnallamme. Kirkko tarjoaa nuorille rippikoulua, isoiskoulutusta, perhetyötä, nuorten aikuisten tapahtumia–unohtamatta jumalanpalvelusta. Nuorten ja kirkon suhteista puhuttaessa on lähdeittä siitä, että kysytään, mitä te haluatte? Vuorovaikutteisuus ja oman osaamisen tuominen on tärkeää.

4 § Yritysvierailu, Anite Finland Oy klo 10.30

Läsnä: Herra piispa seurueineen, tuomiorovasti Matti Pikkarainen, toimitusjohtaja **Jukka Honkila**, talousjohtaja **Juha Tiainen**.

Toimitusjohtaja Jukka Honkila toivotti herra piispan seurueineen tervetulleeksi vierailulle Anite Finland Oy:n tiloihin. Anite Finland Oy on osa globaalia yritystä, jonka tuotteista vain noin kaksi prosenttia myydään Suomeen. Yrityksen liiketoiminta-alueita ovat julkisen hallinnon ohjelmistosovellukset, matkavarausjärjestelmät sekä langattoman tietoliikenteen testaaminen. Yritys työllistää kaikkiaan noin 70 työntekijää, joista 50 työskentelee Oulussa.

Raikkaan hedelmätarjoilun äärellä keskusteltiin menestymisen edellytyksistä ja haasteista. Toimitusjohtaja Honkila totesi, että maailmalla pärjää nöyryydellä, taidolla kuunnella asiakkaan toiveita sekä joustavuudella. Asiakasta on tuettava myös tuotteen myymisen jälkeen. Pohjoisen ja Suomen vahvuutena toimitusjohtaja näki työn korkean laadun ja vastuun kantamisen. Myyntityön osaamisen tukemiseen toimitusjohtaja Honkila kaipasi lisää yhteistyötä koulutuksen ja yritysmaailman välille.

Piispa seurueineen pääsi vielä tutustumaan yrityksen tiloihin ja tervehtimään työntekijöitä työnsä ääressä. Vierailun päätteeksi herra piispa kiitti toimitusjohtaja Honkilaa ja totesi piispantarkastuksen olevan viesti siitä, että kirkko kulkee yhteistä matkaa eri toimijoiden kanssa. Aina on kuitenkin kyse ihmisestä. Kun arvot ovat kohdallaan, vastoinkäymiset jaksetaan paremmin ja voidaan rakentaa myönteistä ihmisyyttä. Piispa löysi Anite Finlandin ja kirkon ideasta yhtymäkohtia. Anite Finland mittaa taajuuksia, joita esittää ja visualisoida. Samoin kirkko kartoittaa näkymätöntä todellisuutta ja yrittää visualisoida sitä tavoitteenaan peittää myös katvealueet, jotta työ etenisi.

Piispa päätti vierailun toivottamalla yrityksen henkilökunnalle siunausta ja menestystä.

5 § Vierailu Caritas-kodissa klo 12.00

Läsnä: Herra piispa seurueineen, tuomiorovasti Matti Pikkarainen, valtuuskunnan puheenjohtaja **Harry Sandelin**, hallituksen puheenjohtaja **Oiva Savela**, palvelujohtaja **Hilkka Määttä**, Caritas-säätiön johtaja, rovasti **Heikki Keränen**, yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja, kirkkoherra **Juhani Lavanko** ja yhtymäjohtaja **Ilpo Kähkönen**

Caritas-säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja Harry Sandelin toivotti herra piispan seurueineen tervetulleeksi Caritas-taloon. Säätiön johtaja Heikki Keränen kertoi tapaamisen aluksi säätiön toiminnasta ja totesi, että piispa Salmi oli mukana jo peruskiven muurauksessa ja talon vihkimisessä.

Caritas-Säätiö on perustettu vuonna 1998 ja se on osa Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymän konsernia. Caritas-säätiö tarjoaa asumispalveluja sekä asiakkaiden tarpeista lähteviä ja kotona asumista tukevia hoito- ja kuntoutuspalveluja. Säätiön tarkoitus on kristillisen diakonian hengessä edistää vanhusten ja vammaisten asumisoloja Oulun kaupungissa. Caritas-säätiö haluaa johtaja Keräsen mukaan olla paitsi tuottaja, myös konseptien kehittäjä.

Lounaan aikana käydyssä keskustelussa pohdittiin, miten Caritas-säätiön ja seurakuntien osaaminen parhaiten yhdistettäisiin ja siten edistettäisiin ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Puheenjohtaja Lavanko totesi, että Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymän strategiatyöskentelyn käynnistyessä elokuussa mukaan täytyy ottaa myös Caritas-talon näkökulma. Puheenjohtaja Savela toi keskusteluun säätiön haastavan pohdinnan siitä, miten kristillisen diakonian ja bisneksen suhde muodostuu. Erityisesti mietittiin, valikoiko kova vuokrataso liikaa asukkaita tai miten toimitaan, jos asiakas joutuu rahalliseen kriisiin. Keskustelussa visioitiin, pitäisikö säätiöllä olla oma diakoniarahasto tai sijoitettaisiinko osa maksuista esimerkiksi vähävaraisten vanhusten tukemiseen tulevaisuudessa. Herra piispa totesi, että tilaus tämänkaltaiselle toiminnalle tulee kasvamaan tulevaisuudessa rajusti. Vanhusten yksinäisyys lisääntyy ja hätä kasvaa entisestään.

Erittäin runsaan ja maittavan lounaan jälkeen piispa seurueineen johdatettiin tutustumaan Caritas-talon eri osiin, muun muassa vammaisten ryhmäkotiin ja vanhusten ryhmäkotiin. Tutustumiskierroksen jälkeen piispa siirtyi tapaamaan tiedotusvälineiden edustajia. Sillä aikaa Caritas-sali täyttyi ääriään myöten hartaushetkeä odottavista kuulijoista. Klo 14 rovasti Keränen toivotti läsnäolijat tervetulleiksi ja kertoi hartaushetken kulusta. Hartauden aluksi veisattiin virrestä 299 säkeistöt 1-5. Vt. lääninrovasti Hannu Ojalehto piti tilaisuudessa hartauspuheen. (Notaarin kokoama lainaus)

”Kristuksessa rakkaat ystävät. Mielessäni ovat tänään Tuiran kirkon ulkovissakin olevat Matteuksen evankeliumin sanat ’Tulkaa minun luokseni,

kaikki ne työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon.’ Tuon väkevän kutsun vastaanottamisessa auttaa, jos tie on sopiva ja helppo kulkea. Ajatus esteettömästä kulusta – ilman kynnyksiä – oli tärkeä myös tätä taloa suunniteltaessa. Joskus kynnys voi olla myös vertauskuvallinen. Ihminen voi kokea, että kynnys kirkkoon on korkea, ettei ole paikkaa, mihin tulla. Me ihmiset teemme toisillemme joskus esteitä, emme ole tuomassa sisään vaan viemässä ulos. Jeesus halusi, että hänen luokseen tulemisessa ei olisi kynnyksiä. Hän meni itse luo, kohtasi ja kosketti sanallaan. Hänen kutsunsa on voimassa tänäkin päivänä. Me saamme jättää sivuun esteemme ja kuormamme ja tulla Jeesuksen luo. Hänessä on lunastus, syntien anteeksianto, joka on valmistettu ja tarjolla kaikille. Tänäkin me saamme uskoa, että Kristuksen tähden meillä on anteeksianto, joka antaa voimaa elää.”

Veisattiin virsi 375:1-3 urkuri Maija Tynkkysen säestyksellä.

Herra piispa piti puheen hartaushetkessä. (Notaarin kokoama lainaus)

”Piispantarkastuksen puitteissa olemme vierailulla Caritas –kodissa, Rakkauden kodissa. Tuosta rakkaudesta olette osallisia te, jotka täällä asutte ja teette työtä. Olen täällä vahvasti juurillani; olen ollut Oulun seudulla, Oulun tuomiokirkkoseurakunnassa pappina 33 vuotta sitten. Olen ehkä silloin tavannut osan teistä. Teidän elämässänne on tullut aika olla rakkaiden käsien palveltavana ja hyvän Jumalan hoidossa. Olen itse saanut vieraila monissa vanhusten kodeissa. Lukuisten huoneiden seinillä on tärkeitä muistoja eletyistä vuosista, on valokuvia juhlista ja lapsista. Kuvilla ja tauluilla on tärkeä tehtävä ihmisten elämässä. Elämänsä miettiessään saattaa kokea yksinäisyyden tunteen. Silloin voi suunnata katseensa seinille, kuviin ja muistoihin, eikä enää tunnu niin yksinäiseltä. Kuvat muistuttavat, että on ihmisiä, jotka ajattelevat minua ja joiden puolesta saan rukoilla. Uskokaa, miten tärkeä tehtävä teillä on toisten puolesta esirukoilijoina.

Kodeissa on usein myös esineitä, jotka kertovat rakkaudesta, yhteydestä ja hymystä. Monien kotien seinällä on kuva suojelusenkelistä tai kuva Jeesuksesta polvistuneena Getsemanen kivisen paaden äärellä. Tuo kuva kertoo jotain kärsimyksen olemuksesta, yhteydestä ylöspäin, sillä Jeesus rukoilee kärsimyksensä keskellä meidän puolestamme. Usein kodissa saattaa olla myös kuva hyvästä paimenesta, joka paimensauva kädessään kantaa olallaan pientä karitsaa. Voin sieluni silmillä nähdä tuon hyvän paimenen, joka tahtoo täällä meitäkin siunata.

Haluan muistella vielä yhtä esinettä. Piispalla on kaulassaan Kristuksen pyhän ristin kuva. Se kertoo paitsi hiippakunnan historiasta, edeltäjäni työstä mutta ennen kaikkea Vapahtajamme työstä. Risti puhuu ihmeestä ja kätkee salaisuuden. Tämä risti kuuluu meille kaikille. Sen omistaa Oulun hiippakunta, johon me kaikki kuulumme. Risti on yhteinen voitonmerkkimme, joka viitoittaa meille tietä kotiin taivaaseen.”

Herra piispa päätti hartaushetken Herran siunaukseen ja veisattiin virsi 324:1,5,6.

Hartauden jälkeen juotiin kirkkokahvit ennen tarkastuksen jatkumista toisaalla. Kahvien päätteeksi herra piispa kiitti talon väkeä vierailusta. Hän totesi, että rikasta ja monipuolista Caritas-kodin toiminta on. Paikka on tärkeä, jo sen nimessä on oma kaiku diakonian ytimestä, Kristuksen rakkaudesta. Piispa kertoi uskovansa Caritas-säätiön johdon löytävän ratkaisuja vaikeisiinkin eettisiin kysymyksiin. Hän kertoi olevansa ylpeä siitä, että Oulun keskellä on vihreä oksa, jossa kuljetaan askeleen verran edellä yhteiskunnan muutoksissa. Herra piispa toivotti Caritas-kodille ja –säätiölle menestystä ja siunausta tulevaisuuteen.

6 § Oulun tuomiokirkkoseurakunnan työntekijäkokous klo 15.00

Läsnä: Herra piispa seurueineen, tuomiorovasti Matti Pikkarainen, hiippakuntadekaani Niilo Pesonen, hallintopäällikkö Seppo Pitkäaho sekä seuraavat seurakunnan työntekijät:

Henna-Mari Sivula	kanttori
Maija Tynkkynen	urkuri
Riitta Laurila	toimistonhoitaja
Inga Poropudas	toimistonhoitaja
Anna-Mari Heikkinen	seurakuntapastori
Outi Metsikkö	lastenohjaaja
Outi Vaarala	diakoniatyöntekijä
Jukka Kärkkäinen	nuorisotyönohjaaja
Mirva Kuikka	diakonian viranhaltija
Marjo Heikkinen	diakoniatyöntekijä
Jaana Kaiponen	
Hanna-Maija Karjalainen	seurakuntapastori
Ari-Pekka Metso	kappalainen
Heleena Hietala	lastenohjaaja
Raija Korhonen	lähetyssihteeri 50%
Jyrki Vaaramo	seurakuntapastori
Väinö Kokkonen	seurakuntamestari
Juha Saastamoinen	seurakuntamestari
Timo Rantala	ylivahtimestari

Työntekijätapaamisen aluksi tuomiorovasti Pikkarainen esitteli seurakuntaa ja sen henkilöstötilannetta. Tuomiorovasti esitti kaavion, jonka mukaan talouden ja hallinnon henkilöstön määrän kasvu on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut huomattavasti seurakuntatyön henkilöstön kasvua voimakkaampaa.

Tuomiorovasti esitteli seurakunnan SWOT –analyysin (liite 2). Hän totesi, että tehtävänjaon selkiyttäminen pappien ja kanttoreiden osalta on aloitettu. Tuomiorovasti näki seurakuntansa työntekijöissä paljon kehittämisen halua ja innostusta.

Esittelyn jälkeen piispa avasi yleisen keskustelun. Hän kertoi tilanteen kulusta ja omasta siteestään tuomiokirkkoseurakuntaan. Hän totesi työskennelleensä jo nuorena pappina tuomiokirkossa ja yhteys jatkuu hänen nykyisessä virassaan, sillä tuomiokirkkohon on piispan kirkko. Piispa kertoi uskovansa, että perusrakenteet yhteisön kulttuurissa ovat tietyiltä osin samoja, hyvän suuntaisia. On myös asioita, joista on tarpeen puhua ja nyt on siihen tilaisuus, piispa kehotti.

Keskustelussa nousi esiin tuomiokirkkoseurakunnan tilojen heikkous erinäisten remonttien ja väliaikaisratkaisujen takia. Uusien asioiden kokeileminen esimerkiksi messun toteuttamisessa koettiin vaikeaksi. Pätkätyöläisyys vaikeutti työntekijöiden mukaan työnjakamista ja vastuunkantamista.

Keskustelussa todettiin tuomiokirkon keskeinen rooli hiippakunnassa ja erityisesti Oulun alueella. Mietittiin, voitaisiinko esimerkiksi nuorten aikuisten suhteen tehdä yhteistyötä koko Oulun alueella? Todettiin, että yhtymän seurakunnat ovat käynnistäneet yhteisen strategiatyön, jossa pohditaan myös nuorten aikuisten kysymyksiä.

Herra piispa käytti keskustelun viimeisen puheenvuoron. Hän totesi, että kysymys nuorista aikuisista koskettaa kaikkia työntekijäryhmiä. Kirkolla on oltava tarjottavaa. On mietittävä sitä, miten kirkko saa otteen siitä väestöstä, joka ei ymmärrä kieltämme ja on kääntämässä selkäänsä. Piispa totesi, että sama tilanne koskee kaikkia ikäryhmiä. Hän haastoi Oulun seurakuntia ottamaan lippulaivan roolin muutostyössä ja uudessa kehityksessä. Piispa totesi, että ellemme salli ilmaisun monimuotoisuutta, emme selviä murrosvaiheesta. Hän kehotti työntekijöitä tukemaan toisiaan näkemyseroista huolimatta, jos jotakin asiaa ajetaan vilpittömästi Kristuksen asialla ollen. On tiedostettava, että kirkon jäsenmäärä tulee laskemaan, eikä meillä ole varaa jäädä paikoillemme. Piispa pohti, ettei modernia kirkkoa ole syytä pelätä, koska sen johtajana on kirkon Herra, emmekä me ihmiset. Hän kehotti työntekijöitä huolehtimaan siitä, että tiimeistä ja työntekijäryhmistä huolimatta seurakunta säilyy yhtenäisenä. Silloin voidaan ylittää ammatillisen osaamisen rajoja ja unohtaa tittelit. Piispan mukaan kirkko tarvitsee tempauksia, joissa koko organisaatio toimii yhdessä.

Lopuksi piispa muistutti työntekijöitä siitä, että he ovat kaikki kutsuttuja. Lähettäjä on Kristus itse, hän, jonka varassa työtä saa tehdä ilman pelkoa. Meidän tehtävämme tässä ajassa maailman loppuun asti on edustaa elävää Kristusta ja kulkea hänen varassaan kohti yhteistä tulevaisuutta.

Tapaaminen päätettiin virteen 561.

Lauantai 17.11.2007

7 § Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymän työntekijäneuvottelu klo 10.00

Läsnä: Herra piispa seurueineen, dekaani Niilo Pesonen, yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Juhani Lavanko, yhtymäjohtaja Ilpo Kähkönen sekä seurakuntayhtymän työntekijöitä (liite 3).

Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Juhani Lavanko toivotti herra piispan seurueineen tervetulleeksi ja johdatti väen virteen 443. Puheenvuorossaan Juhani Lavanko muistutti, että teemme työtä ympäröivää todellisuutta, emme itseämme varten. Olemme välineitä Jumalan työlle ja yhdessä yritämme toteuttaa Jumalan antamaa missiota.

Herra piispa totesi, että on tärkeää tavata joukko, joka yhdessä piispan kanssa tekee työtä tässä kaupungissa. Oulu on piispan kaupunki, tuomiokirkko on piispan kirkko ja me yhdessä olemme iskujoukko, joka profiloit Oulun hengellistä elämää. Piispa painotti, että jokainen työntekijä on piispan alainen ja ongelmien tullessa on olemassa suora yhteys, vaikka arjessa piispa toki joutuu delegoimaan vastuuta työntekijöiden tapaamisesta muille.

Piispa esitti ison tarkastuksen tavoitteeksi miettiä, mitä varten Oulun seurakuntayhtymä on olemassa. Miten seurakunta ja sen hengellinen elämä kaupungissa toimii, profiloituu ja näkyy? Seurakuntina me voisimme piispan mielestä lähteä luomaan Oulun kirkollisen elämän brändiä. On mietittävä, miten neljä seurakuntaa toimivat yhdessä, mistä löydämme yhteisen viestin tälle ajalle, jota elämme. Piispa haastoi työntekijät positiiviseen ja innostuneeseen mietiskelyyn yhteisen brändin hahmottumiseksi. Hän totesi, että yksi yhteinen näky on elinehtomme ja ilman sitä meitä uhkaa näivettymisen vaara.

Puheenvuorojen jälkeen työskentely aloitettiin eri työmuotojen SWOT – analyysien esittelyllä (liite 4)

Seppo Viljamaa esitteli yhteisen seurakuntapalvelun SWOT –analyysin.

Sakari Korpi esitteli viestintäpalvelun SWOT –analyysin. Hän totesi, että maininta osaavasta henkilökunnasta koskee koko yhtymää. Hän kertoi, että yhtymä on saamassa Rauhan tervehdykseen lisää tilaa. Kaikkia toiveita ei kuitenkaan resurssien puuttuessa pystytä täyttämään. Viestintäjohtaja Korpi mainitsi, että viestintää ei koeta seurakunnan ja kirkon ydintehtäväksi. Verkostoituminen ja yhteistyö eri tahojen, kuten tuomiokapitulin kanssa on merkittävää.

Juhani Lavanko totesi, että viestinnän haasteet ovat yhteisiä kaikille. Rakenteiden olisi syytä palvella toimintaa.

Sakari Korpi kertoi, että mediassa on kiinnostusta kirkkoa kohtaan. Asiat vain eivät ole toimittajille tuttuja, joten heidän pitäisi käyttää paljon aikaa taustatyöhön. Siinä olisi Korven mukaan kirkolla mahdollisuus.

Keskustelussa todettiin myös, että kirkossa voi olla arkuutta median suhteen ja erityisesti pelkoa virheistä. Virheisiin ei kuitenkaan olisi syytä takertua vaan kirkon substanssi pitäisi rohkeasti tarjota medialle.

Herra piispa totesi yhtyvänsä ilolla siihen näkemykseen, että yhtymässä on osaava ja ahkera henkilökunta. Yhteisen näyn miettimisessä on piispan mukaan kyse siitä, miten henkilökunta voitaisiin vapauttaa ja syntyisi tunne, että yhdessä voimme ilmentää kirkon tehtävää tässä kaupungissa. Toisena asiana piispa kommentoi viestinnän asemaa kirkon tehtäväkentässä. Hän painotti, että näin isossa kaupungissa ei voida ajatella seurakuntien toiminnan tulevan ihmisten tietoisuuteen vain työntekijöiden kautta. Oulussa tarvitaan koko kaupungin sisäänsä sulkevaa yhteistä viestintää. Piispa totesi, että perustyö tapahtuu ruohonjuuritasolla ja kirkon viesti menee sitä kautta eteenpäin. Mutta viestinnällä on mitä keskeisin merkitys silloin, kun mietimme valtavan suurta joukkoa kirkkoon sitoutumattomia ihmisiä. Piispan mukaan viestinnällä on enkelin, sanansaattajan tehtävä tässä kaupungissa. Tukea tähän työhön tarvitaan laajalta rintamalta. Hyvänä esimerkkinä piispan mielestä on toiminut piispantarkastuksen yhteydessä tehty yhteistyö.

Juhani Lavanko totesi keskustelussa, että esimerkiksi Ilon kautta -festivaalin suhteen tiedottamiseen panostettiin yhtymänä liian vähän, mutta Lähetysjuhlia ajatellen on tehty parannusta.

Kiinteistöjohtaja Jaana Valjus esitteli kiinteistöpalveluiden SWOT –analyysin. Keskustelussa todettiin koko kulttuurin yhteiseksi uhkaksi se, ettei toisten työtä osata arvostaa riittävästi. Kiinteistöpalveluiden kohdalla todettiin myös, että tänä päivänä on osattava katsoa pidemmälle tulevaisuuteen jo kiinteistöjen peruskorjausten tai uudisrakentamisen suunnitteluvaiheessa.

Hautaus-toimen päällikkö Tuomo Vuontisjärvi esitteli hautauspalvelun SWOT –analyysin. Keskustelussa todettiin, että Ylikiimingin seurakunnan yhdistyminen Oulujoen seurakuntaan toi seurakuntayhtymälle lisää hautausmaita. Aessori Niemelä nosti esiin koko yhtymää ja erityisesti hautaus-toimea koskien kysymyksen, miten palveluiden laadukkuutta voitaisiin kehittää. Tuomo Vuontisjärvi totesi, että jokaisen on analysoitava omaa työtään ja sitä, miten asia tehdään asiakkaan kannalta parhaiten. Nykyisillä resursseilla ei hänen mukaansa kuitenkaan ole aikaa tilanteiden analysoimiseen.

Talusojohtaja Arja Ahonen esitteli hallinto- ja talouspalveluiden SWOT –analyysin. Hän totesi, että hallinto- ja talouspalveluiden tarkoitus on tukea seurakuntia ja palveluyksiköitä heidän perustehtävänsä onnistumisessa. Yhtymän seurakuntien kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi hallinto- ja talouspalveluilla on asiakkaita myös yhtymän ulkopuolella.

Juhani Lavanko totesi keskustelussa, että yhtymällä on suuri valmius vastata kokonaiskirkon ja hiippakunnan haasteisiin hallinto- ja talouspalveluiden saralla.

Niilo Pesonen jäi pohtimaan yhteistyön mahdollisuuksia ja haasteita. Hänen mukaansa työntekijätasolla ei ehkä ole täysin selvää, mikä on erityistyömuoto, mikä tukipalvelu ja mikä näiden keskinäinen suhde on. Hiippakuntadekaani mietti myös, olisiko yksi syy arvostamattomuuskulttuuriin se, että henkilöstön sisällä ei tunneta toisen työtä ja tehtävää kokonaisuudessaan.

Juhani Lavanko totesi Pesosen kysymyksissä itsekritiikin paikan. Esimerkiksi erityisnuorisotyö kaipaa Lavangon mukaan uudenlaista vuorovaikutusta seurakuntien kanssa. Tämän asian koordinoinnissa on onnuttu jo pitkän aikaa. Yhtymän organisaation muutoksessa on Lavangon mukaan kielteistä se, että varjo-organisaatiot elävät ja muodostuvat yhteistoiminnan esteiksi.

Keskustelussa pohdittiin lisäksi sitä, mitkä asiat voidaan hoitaa internetin avulla ja milloin on syytä luottaa henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen ja läsnäoloon.

Herra piispa käytti tapaamisen päättävän puheenvuoron. Hän totesi, että prosessi keskusteltujen asioiden osalta on käynnistynyt ja on aika siirtyä uuteen vaiheeseen. Piispa totesi, että työntekijöissä on valtava potentiaali kehittää toimintaa edelleen. Tänä päivänä joudumme kirkossakin kysymään, mitä varten olemme olemassa. Piispa kertoi luottavansa, että tietoisuus Kristuksen lähettäminä olemisesta antaa vastauksen siihen, mitä pitäisi tehdä ja miten minä jaksan työssäni. Kyse ei ole ylihengellisyydestä vaan siitä, että Kristus on ilma, jota hengitämme. Aito yhteisöllisyys syntyy, kun ymmärrämme, että kirkon nimi on armo ja me olemme armahdettuja syntisiä. Piispa toivoi, että työntekijät yhdessä miettivät sitä, miten tuemme omaa hengellistä olemustamme. Miten Jumalan rakkaus toteutuu minussa, meissä, ja tässä kaupungissa? Nykyajan yhteiskunnassa tabut ovat poistuneet, mutta kysymys suhteesta Jumalaan, Kristukseen ja anteeksiantamuksen lahjasta elämiseen on meille vaikea puheenaihe. Hän korosti, että olemme kaikki Jumalan silmissä tärkeitä ja saamme iloita siitä, että olemme saaneet kutsun Kristuksen kirkon työhön. Tämä Kristus vie meitä eteenpäin joka päivä, sillä hänen ristinsä on tyhjä, hän elää ja on meidän vapahtajamme. Sen toivon varassa me jaksamme ilolla tehdä työtä ja kulkea kohti tulevaa.

8 §

Lounas Keskustan seurakuntatalolla klo 11.30

Herra piispa seurueineen, luottamushenkilöt sekä työntekijät kokoontuivat yhteiselle lounaalle.

9 §

Luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteinen neuvottelu klo 12.30

Läsnä: Herra piispa seurueineen, hiippakuntadekaani Niilo Pesonen, Yhteisen kirkkoneuvoton puheenjohtaja Juhani Lavanko, yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtaja **Pekka Lahdenperä** sekä tuomiokirkkoseurakunnan ja seurakuntayhtymän työntekijöitä sekä luottamushenkilöitä (liite 5)

Yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtaja Pekka Lahdenperä toivotti luottamushenkilöt ja työntekijät tervetulleiksi tilaisuuteen ja johdatti väen virteen 460.

Tuomiorovasti Matti Pikkarainen kertoi tarkastuksen kulusta tähän asti sekä esitteli piispan seurueen.

Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtaja Juhani Lavanko toivotti omalta osaltaan vieraat tervetulleeksi keskustelufoorumiin. Hän kertoi piispan esittäneen aamupäivällä kysymyksen, mitä varten olemme olemassa, miten tiivistämme edelleen yhteistyötä eri yksiköiden ja seurakuntien kesken. Hän yhtyi ajatukseen todeten, että meillä on vain yksi annettu missio - se, että maailma pelastuisi. Seurakunnan työtä arvostetaan korkealle aina kriisien jälkeen, mikä Juhani Lavangon mukaan on signaali siitä, missä meidän työemme tulee tapahtua. Kirkkoa uhkaa vaara ghattoutua, jos kuvittelemme, että työemme on sisäisten prosessien hoitaminen.

Herra piispa tervehti luottamushenkilöitä ja työtovereitaan todeten tilanteen harvinaisuuden. Piispantarkastuksesta yhtymässä on kulunut aikaa noin 25 vuotta kun taas Tuomiokirkkoseurakunnassa tarkastus pidettiin normaalin rytmin mukaan 10 vuotta sitten. Piispa totesi, että kyseessä on osittain suuren hiippakunnan profiili, toisaalta on luultavasti tapahtunut tilastollinen unohdus. Piispa totesi, että Oulun kaupunki on piispan kaupunki ja tuomiokirkko on piispan kirkko, mikä tekee yhteisestä kokoontumisesta hyvin merkittävän hänen viranhoitonsa kannalta. Syvimmiltään on piispan mukaan kyse siitä, että eri toimijoiden välillä tulee olla yhteys. Tärkeimpänä visioaan piispa piti Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymän kirkollisen elämän profiloitumista yhdeksi ja yhteiseksi kirkolliseksi toiminnaksi. Hienojakoista organisaatiota tarvitaan asioihin vihkiytyneitä varten, mutta kauaksi näkyy makrotaso; tavalliselle kadunmiehelle on olemassa Oulun seurakunta. Yhteisen vision tulee piispan mielestä hajaantua seurakuntiin siten, että organisaatio toimii yhtenä kokonaisuutena, jossa kaikilla on kasvot ja tunne siitä, että minä olen Oulun seurakuntaelämän jäsen ja toteuttaja. Siihen liittyen yhtymässä on syytä myös viestinnällisesti pitää yllä kuvaa yhdestä yhtenäisestä kokonaisuudesta. Se ei ole seurakunnilta pois. Piispa kehotti kuulijoita pitämään mielessä ajatusta, mikä voisi olla Oulun kirkollisen elämän brändi. Mikä meitä yhdistää? Miten voimme vahvistaa seurakuntalaisten kokemusta siitä, että on arvokasta olla Oulun kirkollisen elämän jäsen ja sen vaikutuspiirissä?

Juhani Lavanko esitteli Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymän SWOT –analyysin (liitteessä 4).

Yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtaja Pekka Lahdenperä käytti luottamushenkilön puheenvuoron. Hän kiitti herra piispaa kysymyksestä, ”miksi olemme olemassa”. Lahdenperän mukaan yhtymän toimintaa tarkasteltaessa ei voi välttyä ajatukselta toiminnan ”monitouhaisuudesta”. Hän pysähtyi pohtimaan, onko Kristus mukana? Kaikessa työssä täytyy Lahdenperän mukaan muistaa, että seurakunta on Kristuksen ruumis, jonka jäsenenä me sitä rakennamme. Lahdenperä kertoi, että on mietitty, estääkö organisaatio nopean reagoinnin ajan ilmiöihin. Hänen mielestään esteenä olemme enemmän me itse ja hitaus omaksua uutta tai muuttaa vanhaa. Pekka Lahdenperän mukaan on tärkeää kohdata kirkon ”hiljainen väki”, joka osallistuu ehkä vain toimituksiin ja hakeutuu kirkkoon kriisien aikaan, mutta pitää kirkkoa kuitenkin tärkeänä. Toiseksi tavoitteeksi Lahdenperä asetti virkavaltaisuuden vähentymisen ja seurakuntalaisten aktiivisemmän mukanaolon. Hän totesi, että luottamushenkilöiden on muistettava pysyä omissa rooleissaan – luomassa strategioita, ei puuttumassa operatiiviseen toimintaan.

Herra piispa kertoi, että piispantarkastukseen kuuluu lakiin sidottuja normeja, joista eräs on etukäteen toimitettu talouden ja hallinnon tarkastus. Hän pyysi lakimiesasessoria ja pappisasessoria kertomaan työnsä tulokset.

Lakimiesasessori Osmo Rahja esitteli talouden, hallinnon ja henkilöstön tarkastuskertomuksen (liite 6).

Pappisasessori Pauli Niemelä esitteli tarkastuskertomuksen Oulun seurakuntayhtymän arkisto- ja virastotoimesta sekä tarkastuskertomuksen Oulun tuomiokirkkoseurakunnan arkistosta ja kirkkoherranvirastosta (liite 7).

Piispa avasi yleisen keskustelun.

Veikko Pehkonen pohti puheenvuorossaan ihmisten kohtaamisen ja sähköisen viestinnän suhdetta – onko tilanne menossa väärään suuntaan, jos internetin käyttöä lisätään?

Tuomiorovasti Matti Pikkarainen mietti, kuinka kysyntä ja tarjonta kirkossa voisivat kohdata. Sanoma armosta on aina ajankohtainen, mutta sana armo pitäisi purkaa ja miettiä, mitä se voisi seurakuntalaiselle olla. Hän totesi, että henkilöstö on motivoitunutta tehtävänsä. Voisiko ajatella, että Oulun seurakunnat lähtisivät pyrkimään diakonisen toiminnan lippulaivaksi ja sitoutuisivat esimerkiksi mukaan Caritaksen toimintaan?

Mikko Jämsä nosti keskusteluun kysymyksen kirkosta eroamisesta. On mietittävä, miten kirkko tarvitsee yksilöitä ja jäsenyys toteutuu. Yksilöt eivät Jämsän mukaan tarvitse rakenteita vaan kohtaamista yksilötasolla. Hänen mukaansa erityisesti nuoret aikuiset ja rippikoulun jälkeinen ikäkausi tulisi ottaa keskeisesti huomioon.

Talusojohtaja Arja Ahonen liittyi keskusteluun sähköisistä palveluista. Hän korosti, että sähköistäminen ei ole uhka vaan mahdollisuus. Se ei tarkoita, että seurakuntalaisten kanssa oltaisiin yhteydessä vain sähköisesti. Mutta

tämän päivän ihmisille pitää tarjota mahdollisuuksia esimerkiksi ilmoittautua rippikouluihin internetin kautta. Juhani Lavanko totesi, että parhaimmillaan sähköisyys vähentää ihmisten ”luukkuttamista”. Hyviä kokemuksia on saatu esimerkiksi avioliiton esteiden tutkinnasta.

Pekka Rehumäki muistutti, että suuret tukipalveluyksiköt mahdollistavat pienet toiminnalliset yksiköt. Olisikin tärkeää puhua edelläkävijyydestä kohtaamisessa diakonisella, hengellisellä, sosiaalisella ja kulttuurisella tasolla.

Jukka Kärkkäinen kertoi sähköisen tiedonvälityksen ongelmista ja totesi, että ensisijaisesti rippikoululaisten vanhemmat toivoivat mahdollisuutta ilmoittautua kasvotusten.

Riitta Jouppila pohti armon olemusta suvaitsevaisuutena ja rakkautena. Kirkossa me tarvitsemme sitä myös toisiamme kohtaan. Hän toivoi, että ihmisten tietoon voisi tulla, että kirkossa me emme alista toisiamme esimerkiksi sukupuolen perusteella.

Anja Saukkomaa kantoi huolta rippikoulun tulevaisuudesta ja pohti perheiden avainasemaa hengellisessä kasvussa.

Rebekka Naatus osallistui omasta puolestaan keskusteluun sähköisestä viestinnästä ja totesi, että ilosanomaa on kerrottava myös verkossa, viestinnän menetelmin.

Pirkko Kamula mietti, kuinka seurakunnat osaisivat yhdistää vapaaehtoisten ja viranhaltijoiden työpanosta. Vapaaehtoisten rekrytointi on tulevaisuudessa yhä enemmän tarpeen.

Pekka Lahdenperä peräänkuulutti rohkeutta kyseenalaistaa olemassa olevia rakenteita. Strategiatyöskentelyssä olisi hänen mielestään syytä miettiä, miten me palvelemme parhaiten kaikkia oululaisia.

Heikki Kaikkonen pohti sähköistä viestintää palvelevan puhelimen ja netin näkökulmasta ja totesi, että tuota viestinnän välinettä kannattaa hyödyntää. Hän katsoi, että kirkosta puuttuu keskustelu siitä, mikä on tulevaisuudessa ihmisten arvomaailma. Olisiko paikallaan järjestää esimerkiksi Studia generalis –tyyppinen keskustelufoorumi? Vapaaehtoistoiminnassa tarvittaisiin hänen mukaansa lisää pontta, tietoa ja näköaloja.

Juhani Rajatie ilmaisi huolensa nuorista ja nuorista aikuisista. Voitaisiinko mallia ottaa avoimelta sektorilta mainostamisen ja sitä kautta syntyvän kysynnän suhteen? Hyvää viestintäorganisaatiota on todella syytä hyödyntää.

Niilo Pesonen kommentoi kysymykseen seurakuntayhtymien purkamisista ja totesi, että yhtymien purkamisen taustalla muualla on ollut työvoiman epätasainen jakautuminen. Tilannetta ei siis voida suoraan liittää Oulun yhtymän organisaatioon. Rakenteen miettimistä tärkeämpi asia on miettiä muun muassa yhdessä tekemisen kulttuuria. Pesonen painotti myös, että

Oulussa eräs yhteinen tekijä ovat juuri nuoret aikuiset, jotka eivät tunne seurakuntarajoja.

Teuvo Siikaluoma kirvoitti kuulijoilta harvinaislaatuiset aplodit kiinnittämällä huomiota seurakuntien palkkatasoon. Työn vaativuuteen nähden palkkataso on hänen mielestään erittäin huono ottaen huomioon, että henkilöstö on kuitenkin tärkein voimavara seurakunnalle.

Liisa Lahti yhtyi lasten ja nuorten parissa tehtävää työtä korostaviin ajatuksiin. Hän pyysi lakimies Rahjaa tarkentamaan näkemystään luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden roolien sekoittumisesta. Hän korosti, että luottamushenkilölle kaikki tieto on tärkeää ja yhteydenpito työntekijöihin edistää esimerkiksi johtokuntien toimintaa.

Osmo Rahja vastasi kysymykseen toteamalla, että omia asioita ei ole syytä ajaa niin sanotusti ”keittiön kautta”, mutta tiedon välittäminen on toki tarpeen.

Kalervo Nissilä nosti esiin selektiiviyömuotojen työntekijöiden irrallisuuden kokemuksen. Tuota kokemusta on yritetty poistaa kutsumalla nimikkoseurakuntaan toimittamaan jumalanpalveluksia tai tekemään toimituksia. Nissilän mukaan kyseessä ei kuitenkaan ole tarve tehtävien lisäämiselle vaan yhteisten koulutustilanteiden tai tapaamisten järjestämiselle. Kalervo Nissilä haastoi – sekä toivotti tervetulleiksi – kirkkoherrat käymään kylässä ja pitämään säännöllisiä yhteistyöpalavereita.

Pirkko Riihiaho totesi, että yhteisen seurakuntapalvelun suhteen kaivataan avointa vuoropuhelua ja kehittyvää yhteistyötä. Hän korosti, että yhteinen seurakuntapalvelu tekee myös seurakuntatyötä kohdatessaan juuri niitä, joita muuten ei tavoiteta.

Herra piispa poimi keskustelun päätteeksi joitakin omia havaintojaan laajasta keskustelusta. Erityistyömuotojen irrallisuuteen liittyen piispa kertoi pitävänsä omassa ajattelussaan erityistyömuotoja mitä erinomaisimpina palvelumuotoina ihmisten kesellä. Hän totesi, että sairaanhoitopiirin kanssa käydyissä keskusteluissa on todettu sairaalasielunhoidon tuovan kirkon keskelle yhteiskuntaa ja olevan olennainen osa sairaalan organisaatiota. Piispa antoi kiitosta erityisnuorisotyölle, diakoniatyölle ja lapsityölle, jotka kaikki ovat hienolla tasolla. Piispa herätteli pohtimaan, miten esimerkiksi seurakunnallinen ja oululainen diakoniatyö profiloituu julkisuudessa? Muut ilmiöt saavat kyllä julkisuutta, mutta missä ovat seurakunnallisen diakonian kasvot? Tämän asian pohtiminen on syytä ottaa huomioon laadittavissa strategioissa. Toisena asiana piispa puhui viestinnän ja tiedotuksen keskeisestä paikasta. Viestintä kokonaisuudessaan on nähtävä evankeliumin palvelemisena. Kirkon työssä mielessämme saa piispan mukaan olla mitä suurimmassa määrin kuva ihmisten lähelle tulemisesta. Tähän kuvaan liittyvät myös elämykset. Piispa kysyi, minkälaiseen elämyspohjaan nuoret voitaisiin ”ripustaa”, jotta he pysyisivät kiinni kirkossa. Tällä hetkellä kirkossa ydinasiaina ovat nuoret aikuiset. Kun löydämme kielen ja ymmärtämisen yhteyden heidän kanssaan, olemme saavuttaneet jotain olennaista, piispa pohti. Näillä ajatuksilla piispa tahtoi kiittää kuluneesta päivästä ja sen

herättämistä ajatuksista. Hän rohkaisi kuulijoitaan vaalimaan keskinäistä yhteyttä ja katsomaan tulevaisuuteen ilman pelkoa. Me elämme murrosten maailmassa, mutta kirkko kestää ja elää. Jäsenmäärät tulevat laskemaan, mutta Herra elää ja on viimeisenä keskellämme. Hän kutsuu meitä työhön, menemään rohkeasti maailmaan, jonka keskellä olemme. Tapaaminen päätettiin virteen 464.

Sunnuntai 18.11.2007

10 § Piispanmessu Oulun tuomiokirkossa klo 10.00

Herra piispa toimitti messun Oulun tuomiokirkossa valvomisen sunnuntaina. Messussa saarnasi tuomiorovasti Matti Pikkarainen (liite 8), avustajina toimi koko tuomiokirkkoseurakunnan papisto, urkurina toimi Maija Tynkkynen ja kanttorina Henna-Mari Sivula. Tekstinlukijana ja ristinkantajana toimi Paavo Järvi, tekstinlukijana ja kynttiläkantajana Pekka Veki sekä toisena kynttiläkantajana Markku Huotilainen. Messun musiikissa avustivat tuomiokirkkoseurakunnan kuorot.

Herra piispa käytti messussa noin 100 vuotta vanhaa albaa, jota hiippakunnassa on käytetty Mikael Agricolan juhluvuoden aikana. Messussa otettiin käyttöön myös vanha alttaripöydälle sijoitettu krusifiksi.

Herra piispa aloitti messun johdantosanoillaan. (Notaarin kokoama lainaus)

”Rakkaat ystävät, sisaret ja veljet Jeesuksessa Kristuksessa. Kun luonto ympärillämme varustautuu talveen ja illat pimenevät, kirkkovuoden keskeltä kuuluu ristiriitainkin kehotus ’Valvokaa!’ Tänä on valvomisen sunnuntai. Tähän vuodenaikaan kehotus tuntuu raskaalta; kuka jaksaisi valvoa, kun luontokin opettaa meitä lepoon. Syvimmillään kyseessä ei ole kuitenkaan ristiriita, sillä kirkkovuodessa valvominen viittaa lepoon, joka tulee Kristuksen sydämellä elämisestä. Kristus itse antaa pimeyden ja väsymyksen keskelle sisäisen rauhan ja levon.

Oulun tuomiokirkkoseurakunnassa ja Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymässä on ollut meneillään piispantarkastus. Voisi sanoa, että tietyllä tavalla kyseessä on ollut koko ”Oulun piispantarkastus”. Olemme saaneet olla yhdessä miettimässä kirkon asemaa ja tehtävää ajassa. Me elämme murroksen aikaa maassamme ja maailmassa. Niin kovin moni taho tahtoo olla oikeassa. Tässä murroksessa kirkon haasteena on miettiä, miten saamme äänemme ja sanomamme kuuluviin kilpailun keskellä.

Keskeinen piispantarkastuksen tehtävä onkin suunnata katseet olennaiseen tässä ajassa. Olennaista tänään on sana valvoa. Valvominen liittyy keskeisesti kutsuun. Meidät on kutsuttu täyttämään erilaisia tehtäviä, jotta Kristuksen mieli saisi sijansa tässä kaupungissa, eikä kukaan jäisi syrjään oman elämänsä suurten kysymysten kanssa. Siksi sana valvoa on peili, joka kutsuu meitä tiedostamaan, minkä näköisinä kohtaamme maailman. Onko tuo tehtävä liian vaativa? Tuntuvatko omat varjot liian suurilta?

On yhteinen haasteemme miettiä meille annetun tehtävän laajuutta ja raskautta. Evankeliumin ytimeistä nousee ohje; meidät on kutsuttu kuuntelemaan Kristuksen mieltä. Emme kykene vastaamaan elämän mielettömyyden haasteeseen, ellemmme ole kiinni uskossa Kristukseen, ellemmme ammenna voimaa ylösnoussesta Herrasta. Meidän rukouksemme on virren sanoin 'Ja valvo itse, oi Kristus, meissä. Sanasi ainoa lamppu on. Maailman halki sen loiste kantaa varmuutta aamun ja auringon.' Valvomisen kautta meidät kutsutaan näkemään uskossa kohti sitä aamua, jolloin hän saapuu, joka tuleva on!"

11 § Yleinen piispantarkastus Oulun tuomiokirkossa klo 11.40

Herra piispa aloitti piispantarkastuksen päätöstilaisuuden, yleisen piispantarkastuksen toivottamalla seurakuntalaiset, tuomiokirkkoseurakunnan ja Oulun seurakuntayhtymän työntekijät sekä ystävät läheltä ja kaukaa tervetulleiksi. Piispa kertoi, että piispantarkastus toimitetaan seurakunnassa keskimäärin joka kymmenes vuosi. Tuomiokirkkoseurakunnan osalta tarkastusrytmi on aikataulussaan, mutta seurakuntayhtymän edellisestä tarkastuksesta on kulunut jo noin 25 vuotta. Piispa totesi, että on tärkeää pitää mielessä seurakuntien oma tukirakenne, seurakuntayhtymän hallinto ja toiminta. Aikojen muuttuessa on piispan mielestä olennaista saada seurakuntayhtymä mukaan piispantarkastusten yleiseen rytmiin. Piispa kertoi olleensa ilolla mukana omalta osaltaan viestittämässä sitä, että seurakuntayhtymän erityistyömuodot yhdessä paikallisseurakuntien kanssa muodostavat yhden kokonaisuuden, joka toimii kirkon ja seurakuntalaisten parhaaksi.

Piispa kertoi, että piispantarkastus alkaa, kun seurakunta saa tiedon tulevasta tarkastuksesta. Aikaisemmin painopiste on ollut juuri piispan saapumisessa vierailulle seurakuntaan. Nykyään painopiste on siirtynyt seurakunnan ja seurakuntayhtymän sisäiseen vuorovaikutukseen. Tilastoiden avulla on tarkoitus saattaa seurakunta arvioimaan myönteisesti ja yhdessä toimintaa. Piispa esitteli seurueensa, johon kuului pappisasessori Pauli Niemelä, lakimiesasessori Osmo Rahja ja notaari Outi Uusimäki. Piispa kertoi, että myös lääninrovasti Hannu Ojalehto on osallistunut joihinkin tilanteisiin.

Piispa pyysi lakimiesasessoria ja pappisasessoria esittelemään tarkastuskertomuksensa.

Lakimiesasessori Osmo Rahja esitteli Oulun ev. lut. seurakuntayhtymän ja Oulun tuomiokirkkoseurakunnan hallinnon, talouden ja henkilöstön tarkastuskertomuksen (liite 6).

Pappisasessori Pauli Niemelä esitteli tarkastuskertomuksen Oulun seurakuntayhtymän arkisto- ja virastotoimesta sekä tarkastuskertomuksen Oulun tuomiokirkkoseurakunnan arkistosta ja kirkkoherranvirastosta (liite 7).

Herra piispa avasi yleisen keskustelun. Yleisessä keskustelussa käytettiin yksi lakimiesasessorin puheenvuoroon liittyvä tarkentava puheenvuoro.

Herra piispa kokosi yhteen joitakin ajatuksia tarkastuksen ajalta. Hän toivoi, että näköalat ja suuntaviivat, joihin hän tarkastuksen aikana on pyrkinyt, jäisivät elämään seurakunnassa ja yhtymässä tästä eteenpäin ja pysyisivät keskustelun pohjana tulevia vuosia varten. Erityisesti piispa korosti, että hän on halunnut kiinnittää huomiota kirkon asemaan ja rooliin oululaisten elämässä.

Kirkon sanoma on piispan mukaan ajankohtainen laajenevassa määrin. Kirkon luotettavuus ja kiinnostavuus on yhteiskunnassa paljon korkeammalla tasolla kuin se on ollut 25 vuotta sitten. Kirkon työn kannalta tämä on rohkaiseva ajatus. Saamme tehdä työtä ympäristössä, jossa elää luottamus työtämme kohtaan. Saamme tuntea iloa toisistamme ja huomata, että viestimme on ollut oikeansuuntainen. Piispa muistutti, että jokainen kuitenkin tietää, että ajassamme on vastatrendi. On tullut tavaksi puhua kirkosta eroamisen aalloista. Kuvaavaa on piispan mukaan se, että liikettä kirkon sisälle ei tuoda esiin, vaikka tuokin ihmisvirta on todella suuri. Aikuisiällä tapahtuva uudelleenpaluu merkitsee paljon korkeampaa sitoutumisastetta kuin kirkon jättäminen. Piispa kertoi olevansa surullinen siitä, että vastavoima nakertaa jäsenmäärää. Kirkkona tavoitteemme on kuitenkin ensisijaisesti Kristuksen sanoman eteenpäin vieminen ajassa. Siitä meidän tulee olla valveutuneita – ei niinkään tilastoista. Eroamistrendi on jatkuva haaste oululaisessa miljöössä kuten koko yhteiskunnassamme. Piispa totesi, ettemme voi ihmeellisillä konsteilla kääntää kehityksen suuntaa, koska kyseessä on globaali ilmiö. Aikamme korostaa yksilöllisyyttä, eikä yhteisöjen merkitystä ymmärretä. Tässä tilanteessa voimme piispan mukaan kaikin mahdollisin keinoin yrittää hillitä kehityksen suuntaa. Kirkosta eroaminen on yhteisen vastuun ja heräämisen paikka. Meillä tulee olla varaöljyä, että osaamme pitää lamppumme palamassa, emmekä tuudittaudu siihen, että perinteisillä tavoilla voimme yllä pitää olemassa olevaa tilannetta. Oulussa on hyvät edellytykset vastustaa jäsenmäärän huolestuttavaa kehitystä. Piispa antoi tunnustusta ammattitaitoiselle ja motivoituneelle henkilöstölle. Hän totesi, että taloustilanne on hyvä ja tase vahva ja vakaa.

Kirkolla on siis kysyntää, mutta se koetaan etäisenä ja kohtaamisen luontevuudelle on esteitä. Piispa asetti nämä kysymykset rinnakkain ja kertoi uskaltavansa ajatella, että Oulussa on olemassa viisautta ja mahdollisuus kääntää kysymykset resurssiksi. On rohkeasti kysyttävä niitä keinoja, joita voidaan käyttää tässä ajassa uudenlaisten ilmaisujen tuottamiseen. Tavoitteena on, että tavallinen ihminen, joka kokee olevansa kirkosta etäällä, tuntisi olonsa kotoisaksi ja tulisi ymmärretyksi kirkon piirissä. Tämän tavoitteen saavuttamisessa olemme kaikki samassa veneessä. Kirkolla on piispan mukaan oma kirkollinen kielensä, joka vain harvoin konkretisoituu yksilökohtaisina kaavoina ja riiteinä. Meidän on mietittävä, miten voimme tulkita ajatteluamme ja kieltämme niin, että tämän ajan ihminen ymmärtää. Piispa kertoi kuulijoille esimerkin Henri Nouwenin kirjasta, jossa kuuluisa teologi kertoo työstään kehitysvammaisten parissa. Keskusteluyhteyttä ei

millään keinoin löytynyt ja ainoaksi merkitykseksi nousi, että osasi ruokkia ihmistä vierellään. Tällä esimerkillä piispa kertoi haluavansa viestittää oman itsemme tulkitsemisen tarvetta tässä ajassa. Meidän ei tarvitse luopua kotikielestämme, mutta on syytä olla hereillä uudenlaisten ilmaisujen ja tulkintatapojen äärellä.

Piispa halusi haastaa kuulijat prosessiin pohtimaan brändiä, jossa ikään kuin kaukaa seinältä lukien mielessämme olisi visio Oulun kirkollisesta elämästä ja sen merkityksestä tässä ajassa. Tuo visio tulee lihaksi ja vereksi viestinnän välityksellä myös niiden kannalta, jotka ovat kirkosta etäällä. Viestinnällä on tärkeä tehtävä. Uuteen ajatteluun suuntaavaan pohdintaan liittyen tuomiokirkossa on piispan mukaan eräs asia, joka valitettavasti on sammunut. Tuomiokirkko on aikanaan ollut majakka, jonka vilkkuvalo johdatti kotiin merellä kävijöitä. Piispa totesi, että tarvitsemme henkisesti tuon vilkkuvalon uudelleen valjastamisen. Yhteistyö on välttämätöntä Oulun kirkollista brändiä mietittäessä. Piispa pohti, että tehtävään olisi kenties syytä valjastaa työryhmä. Kun etäinen ihminen kuulee, että häntä rakastetaan ja tuntee viestin sydämen lyöntien tasolla, voimme piispan mukaan saada ihmisiä kotiin kuulemaan suuresta lahjasta.

Lopuksi herra piispa halusi kiittää kaikkia työntekijöitä ammattitaitoisesta otteesta. Hän kiitti erityistyömuotoja ja kertoi niiden olevan tukitoimia, jotka tuovat oman erityisviestinsä paikallisseurakuntien sisälle. Erityistyömuodot muodostavat yhden suuren Kristuksen palvelijoiden joukon, joka on ikkuna yhteiskuntaan päin ja tuo kirkon sanomaa esiin. Piispa kehotti kaikkia työntekijöitä antamaan toistensa tuntea, että he ovat samalla asialla. Piispa kiitti yhtymän johtoa vastuullisesti hoidetusta hallinnosta ja taloudesta. Hän kiitti myös yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajaa aktiivisesta ja hienosta tavasta hoitaa tehtävänsä, lääninrovastia ja uutta tuomiorovastia. Piispa totesi, että näiden tahojen yhteen hiileen puhaltaminen on suuri haaste ja mahdollisuus suurten kysymysten pohtimiseen. Piispa kiitti erikseen tuomiokirkkoseurakunnan työntekijöitä. Hän totesi, että piispan kirkkona tuomiokirkko, sen elämä ja toiminta ovat kuin kaunis koru keskellä kaupunkia. Tuomiokirkon tulee säilyttää asemansa keskeisimpänä kirkkona. Piispa sanoi luottavansa, että uuteen aikaan käydään positiivisten tuulten alla. Uuden vuosituhannen alettua saamme iloita työn tekemisestä isiemme askelissa. Vilkkuvalona elämän merellä on isien usko, joka kertoo sitä, että Kristus elää. Tehtävämme on viedä eteenpäin Kristuksen sanomaa. Piispa päätti puheenvuoronsa siunauksen toivotukseen.

Yleinen piispantarkastus päätettiin virteen 332.

12 § Kirkkokahvit Keskustan seurakuntatalolla

Piispanmessun ja yleisen piispantarkastuksen jälkeen kirkkoväki siirtyi seurakuntatalolle kirkkokahveille. Kirkkokahvien päätteeksi tuomiokirkkoseurakunnan ja Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymän edustajat esittivät kiitoksensa herra piispalle ja seurueelle.

Pöytäkirja sisältää seuraavat liitteet:

Erillinen pöytäkirja torstailta (liite 1),
Tuomiokirkkoseurakunnan SWOT -analyysi (liite 2),
Seurakuntayhtymän työntekijäneuvottelun läsnäolijat (liite 3),
Oulun seurakuntayhtymän SWOT -analyysi (liite 4),
Luottamushenkilöiden ja työntekijöiden yhteisen neuvottelun läsnäolijat (liite 5)
Oulun ev. lut. seurakuntayhtymän ja Oulun tuomiokirkkoseurakunnan
hallinnon, talouden ja henkilöstön tarkastuskertomus (liite 6),
Tarkastuskertomuksen Oulun seurakuntayhtymän arkisto- ja virastotoimesta,
sekä tarkastuskertomus Oulun tuomiokirkkoseurakunnan arkistosta ja
kirkkoherranvirastosta (liite 7),
Piispanmessussa pidetty saarna (liite 8).

Olemme tarkastaneet pöytäkirjan ja todenneet sen piispan tarkastuksen kulun mukaiseksi.

Piispa

Samuel Salmi

Aessori

Pauli Niemelä

Lakimiesasessori

Osmo Rahja

Notaari

Timo Helenius

Notaari

Outi Uusimäki